

ÖZELLEŞTİRME TRENİNE SON BİLET :

Dr. Ersin Yarış*, Dr. Nilgün Yarış*

1980'lerin ikinci yarısında özelleştirme ekonomik ve politik bir tercih, bir eğilim olarak öne çıkmaya başladı. Özelleştirmenin hedefinde "Kamu İktisadi Teşekkülleri" (KİT) vardı. Özelleştirme için o kadar fazla söz söylendi ki kimin neyi savunduğunu karıştırmaya başladık. Belki, bizim gibi "bellek yetmezliği"ne tutulmuş toplumlar için bu durum olağan sayılabilir. Belleğimizi hep birlikte tazeleyelim istedik. Bu yazıda, son birkaç yıldır ülkemizde bu konuya ilişkin tartışmaların basına yansıyan bölümlerinden bazı örnekler bulacaksınız.

Özelleştirme tartışmalarında rakamlar hep ön planda oldu. Biz rakamları iktisatçılara bırakıp dillendirilen genel yaklaşımları irdelemeyi tercih ettik. KİT'ler, özelleştirme tartışmalarının tam göbeğinde. Biz de öncelikle KİT'lere ilişkin bazı tanımlamalara yer verelim diye düşündük.

★ KİT'ler bu milletin 70 yılda, cebri tasarruflarıyla meydana getirdiği kuruluşlardır. (Şüeyman Demirel, Başbakan/Ateş Hattı Programı/TV1-1993)

★ KİT'ler organize hırsızlık, soygun şebekesi... (Cem Boyner, İşadamı, Yeni Demokrasi Hareketi Sözcüsü / Sabah - 8.7.1994)

Bu iki tanım birbirini ne dışlıyor ne de içine alıyor. Ama her ikisi için de "yanlış" demek sizce ne kadar olanaklı? KİT'leri "kambur" olarak tanımlayanlar da, onları savunanlar da KİT'lerin geçmişte olumlu hizmetler verdiklerini, kötü siyasi kadrolar tarafından atanan kötü yöneticiler elinde giderek bozulduklarını kabul ediyorlar.

★ 1974'den sonra başlayan koalisyonlar dönemi KİT'lerin dejenerasyonlarının başlangıcı olmuştur. KİT'leri verimli ve ekonomi kurallarına göre çalıştırma ilkesi unutulmuş, bunlar ele geçirilen üst yönetim aracılığı ile sempatizan deposu olarak görülmüşlerdir. (Yük. Müh. Ali Can / Milliyet, 30.9.1992)

★ Sivas Demir Çelik'te şirketlere usulsüz olarak kaptırıldığı öne sürülen milyarlarca liralık yol-

suzluk ve usulsüzlük iddialarının ardı arkası kesilmezken koca işletme siyasetçilerin, özellikle de DYP'lilerin bir anlamda birbirleriyle hesaplaşmasının arenası haline geldi. İşletmeye yönetim kurulu dayanmıyor. (Milliyet - 4.7.1994)

★ Etibank eski Genel Müdürü Taşkın Akdeniz'in 7 ayrı usulsüz işlem sonucu kurumu milyarlarca lira zarara uğrattığı öne sürüldü. (Milliyet - 16.5.1994)

Şimdi KİT'lerle ilgili trilyonluk haberler:

★ Türkiye'nin en büyük 500 sanayii kuruluşu arasına giren KİT'ler 1991'in zarar şampiyonu oldu. KİT'lerin toplam zararı 13.2 trilyon. (Cumhuriyet - 27.8.1992)

★ KİT'lerin zarar hanesi büyüyor. Bunun yanı sıra KİT'ler içinde kâr edecekler de var. Daha çok üretim ve hizmette tekel durumunda olan KİT'leri (TPAO, Tekel, PTT gibi), yıl içinde yapacakları yüksek zamlarla, 1992 yılını trilyonluk kârlarla kapatacaklar. (Cumhuriyet - 1.9.1992)

★ KİT'lerin istihdam giderlerindeki artış, satış hasılatındaki artışın 1500 kat üzerinde. 41 KİT'in 1990-1991 yıllarındaki satış hasılatları % 1'i bulmuyor. Bu KİT'lerin 1990-1991 yıllarında istihdam giderlerindeki artış % 30'u aşıyor. KİT'ler 1991 yılında satış hasılatlarının % 33'ünü istihdam giderlerinde kullandı. (Milliyet - 7.9.1992)

Artık konuk yazarlarımızdan KİT'leri "tartışmalarını" isteyebiliriz.

★ KİT'ler bizim ekonomi ve sanayileşme anlayışımızın, toplumumuzun devlete bakışının ve devleti kavrayışının ürünleridir. Dünya'da yönlendirilmemiş, bir sınıfın çıkarına göre düzenlenmemiş hiçbir ekonomik model de uygulanmamıştır. Uzun yıllar sol bir düşüncenin ürünü olarak düşünülen devlet işletmeciliğinden sağ iktidarlar da vazgeçmemiştir. Gelir dağılımını düzenleyici, bölgeler ve farklı gelir grupları arası kaynak aktarıcı özelliklerini sürekli kullanmışlardır. (Mustafa Bozoğlu, İşletme Yönetim Bilim Uzmanı, SEKA Yönetim

* Samsun Tabip Odası.

Kurulu Üyesi Cumhuriyet - 15.10.1992)

★ 1980'lerin ikinci yarısına kadar iyi giden bu KİT'ler başımıza beladır izlenimi vermek üzere teptaklak edilmiş. Dikkatleri bu belayı nasıl defedeceğiz noktasına odaklaştıracak şekilde bir düzenleme yapılmış gibi görünüyor. Sizi bilmem ama benim izlenimim böyle. (Taner Berksoy / Cumhuriyet - 2.9.1992)

★ KİT sisteminin böylesine bir batağa sürüklenmesinin önemli ama örtülü bir nedeninin ideolojik bir saplantı ve siyasal bir aymazlık olduğunu düşünüyorum. 1980 sonrası siyasal kadroların liberal ve piyasacı ideolojileri uğruna KİT'lerdeki performans düşmesine seyirci kaldıkları, yapılabilecek pek çok şeyi bilerek ya da aymazlıkla yapmadıkları kanısındayım. (Taner Berksoy / Cumhuriyet - 9.9.1992)

★ Devlet Bakanı Çiller'in talimatıyla bir süredir banka kredisi kullanmayan KİT'ler, nakit problemlerini aşamayınca 3 aylık bir aradan sonra yine desteğe muhtaç duruma düştüler. (Ziya Osman Açık / Türkiye - 25.1.1993)

★ Adamın ellerini, kollarını, ayaklarını kalın iperle bağlamışsınız. Ayrıca her bir ayağına koca koca taşlar bağlayıp denize fırlatmışsınız. Sonra tutup "Aaa, bu yürüyor. Bırakın boğulsun" demenin akılla, izanla, insafla alakası var mı? (Bir Karabük DÇİ Mühendisi / Cumhuriyet - 21.6.1994)

★ KİT'lerde çok büyük yönetim hataları var. Zaten rekabet edemez durumda olan KİT'ler kötü yönetimlerle daha da içinden çıkılmaz hale gelmiş. Afedilmez, bariz hatalar var! (Gültekin Gazioğlu, TBMM KİT Komisyonu Başkanı, DYP Bursa Milletvekili / Cumhuriyet - 14.5.1992)

★ KİT'ler önce zarar ettirildi sonra özelleştirme gündeme getirildi. (Hamdi Üçpınarlar, TBMM KİT Komisyonu Başkanı, DYP Milletvekili / Cumhuriyet - 15.6.1994)

★ KİT'lerin zarar etmesinde en büyük neden olarak "dinlenme kampları" ve misafirhaneler gösterildi. KİT'lerin sahip olduğu bu tür tesislerin toplam değeri 60 trilyon liranın üzerinde. (Gündem - 31.5.1992)

★ Zararda olan bir KİT'in Genel Müdürü'nün yeni yıl dileğinin de bulunduğu bir ajandayı iade eden Maliye ve Gümrük Eski Bakanı Adnan Kahveci şu notu düştü: "Zaten zarar eden KİT'lerin hediye dağıtması yanlış." (Milliyet - 4.1.1992)

KİT'lerin bugünlere gelmesinde, politikacıların ve politikalarının sorumluluğu konusunda herkes

hemfikir. Peki başka nedenler yok mu?

★ KİT'lerin fiziki gücü, toplumun fizik gücünün, katma değer üretme kabiliyetinin üzerinde olmaz. Eğer son yıllarda KİT'lerin fiziki gücü yok olmuş, bu kuruluşlar ekonomiye yük haline dönüşmüşse, bunda toplumun katma değer üretmekteki gücünün düşmesinin, doğal kaynaklarını, insan kaynaklarını kullanamamasının, bilim ve teknoloji üretmemesinin rolü büyüktür. (Mustafa Bozoğlu, İşletme Yönetim Bilim Uzmanı, SEKA Yönetim Kurulu Üyesi / Cumhuriyet - 15.10.1992)

★ 1964 yılında kabul edilen "Grev ve Lokavt Kanunu" ile sendikal hareketler, özel sektör yerine öncelikle KİT'lerde gelişmiş, KİT üst yönetimleri politik ve sendikal baskılara giderek artan boyutlarda bu yıllarda maruz kalmaya başlamışlardır. (Yük. Müh. Ali Can / Milliyet, 30.9.1992)

★ Enflasyonu genel ifadelerle "kamu açıkları"na bağlamak, verimsizliğin enflasyondaki büyük rolünün gün ışığına çıkmasını önlüyor. Verimlilik farkını gözetmeden "eşit işe eşit ücret" diyerek KİT'lerde özel sektör düzeyinde, hatta daha fazla ücret vermek popülist bir tutumdur. Bunu yaparken kaynakları verimsizliğe aktarmış oluyorsunuz, yüksek maliyetle düşük üretim yapıyorsunuz. (Taha Akyol / Milliyet - 22.5.1994)

★ Son dönemde KİT'lere yönelik hiçbir yenilenme tedbiri alınmadı. Ülkede her yıl 800 bin gence iş yaratmak, aynı zamanda kuruluşların ekonomik çalışmasını sağlamak zorundayız. Şu anda KİT'leri bugünkü seviyelerindeki üretim kapasitesinde tutarsak işsizliğe çare bulamayız. (Ersin Faralyalı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı / Cumhuriyet - 7.9.1992)

Şu ana kadar KİT'leri hep eleştirdiler. Peki KİT'lerin ekonomik verimliliğini, başka olumlu yanlarını hiç mi savunan yok?

★ Ben, zarar eden KİT'lerin, teknolojisi geri kalmış KİT'lerin savunulmasını solculuk olarak görmüyorum. (Murat Karayalçın, Başbakan Yardımcısı / Sabah - 16.6.1994)

★ Yapılan araştırmalar birçok KİT'in özel teşebbüsten daha kârlı çalıştığını gösterdi. Zararın, borç yükü ve finansman açığından kaynaklandığı kaydedildi. Raporda, KİT'lerin "düşük performansı"nda KİT'lere verilen "sosyal amaçlı görevlerin önemli bir rolü olduğu belirtildi. (Dünya Bankası KİT Raporu'ndan / Aydınlik - 20.6.1993)

★ Türkiye'de imalat sanayiine ilişkin tüm araştırmalar, verim değişimleri ve verim-etkinlik düzeyleri bakımından özel sektörün üstünlüğüne ilişkin

savların desteksiz olduğunu gösteriyor. (Korkut Boratav / Aydınlık - 20.6.1993)

Ve KİT'lere yönelik, hâlâ tükenmemiş bir umut...

★ Türkiye Dünya pazarlarında etkili olacaksa, yeni sanayi dallarını geliştirecekse, geri kalmış yörelerde sanayi yatırımlar yapılacaksa, bunlar KİT'ler eliyle gerçekleştirilecektir. KİT'leri Yok Etme Planına Karşı Çıkalım. (Şükran Ketenci / Cumhuriyet - 27.8.1992)

KİT'leri kendi hallerine bıraksak, zararlı zararsız yaşasalar olmaz mı? Kim(ler)e ne zararları var ki? Hem özel sektörümüz artık güçlü değil mi?

★ Devlet kuruluşları büyük zararlarını kapatmak için büyük borçlanmalara gidiyorlar. Büyük borçlanma, paranın maliyetini yükseltiyor. KİT'ler boğulurken özel sektörü de boğuyorlar. 500 büyük firma artık kendine kaynak yaratamıyor. Bütün kaynaklar, faizle geçinen rantiyeye sınıfına akıyor. Bütün toplum, azınlık rantiyeler için çalışıyor. (Necati Doğru / Milliyet - 27.8.1992)

Demek rantiyeye rap rap, ha? O halde ne yapmalı? Önce korkmamayı öğrenmeliyiz!

★ Korkunun ecele de, ekonomiye de, KİT'lere de faydası yoktur. (Yük. Müh. Ali Can / Milliyet, 30.9.1992)

Artık korkmadan düşüncelerimizi dile getirelim! KİT'leri sübvansede edelim diyenler var. Görüşlerinin dayandığı nokta bugün için bir "müktesep hak" teşkil eder mi bilemeyiz ama "emsal" olabilir gibi geliyor bize.

★ Özel sektörün çelik üreticilerine sübvansiyon varken buraya (KARDEMİR), devlet kendi fabrikasına niye sahip çıkmasın? Asil Çelik'i aldılar, yürütemediler, devlete sattılar. Peki bu korumacılık değil mi? (Hasan Karabacak, Kok Fabrikası işçisi / Cumhuriyet - 20.6.1994)

Şimdi Taner Berksoy Hocamız'dan bizi özelleştirme tartışmalarına doğru sürükleyecek değerlendirmeler:

★ Liberal iktidarlar KİT'leri liberalleştirmeye hiç yanaşmadı, kısacası. Sonuç ise çöküntü oldu. KİT sorununun çözümü eskisinden daha güç ve çapraşık hale geldi. (Taner Berksoy / Cumhuriyet - 9.9.1992)

★ Gerçeklerle bağdaşmayan ultra-liberal saplantının sorunu çözmediğini, tersine batağa sürüklediğini biliyoruz. (Taner Berksoy / Cumhuriyet - 16.9.1992)

★ Bir de son günlerde ortaya çıkan ilginç aydın

nihilizmi örnekleri var. Sanki, gökten zembille KİT'siz bir yeni cumhuriyet inse, tüm sorunlar çözülecekmiş izlenimi veriliyor. Buradan da "Ver, kurtul" dışında bir çözüm üretmek mümkün değil. (Taner Berksoy / Cumhuriyet - 16.9.1992)

★ Öte yandan, KİT'leri sanki Atatürk heykelleriyim gibi duygusal bir titizlikle korumaya ve her ne pahasına olursa olsun yaşatmaya çabalamanın da anlamı yok. Tasfiyenin KİT sorununun çözümünün bir parçası olduğunu kabullenmemiz ve hazmetmemiz gerekiyor. (Taner Berksoy / Cumhuriyet - 16.9.1992)

★ Son 20 yıldır dünyaya egemen olan liberal iktisat öğretisi inancına sahip kadroların yapabileceği iki şey var. Birisi KİT'leri sistemin dışına itmek. Öteki ise, KİT'lerin yönetimini ve işleyişini piyasa kurallarına göre yeniden düzenlemek. (Taner Berksoy / Cumhuriyet - 9.9.1992)

KİT'lerin bugününe istinaden özel sektördeki girişimcilere yönelik bir bedduayla "özelleştirme tartışmaları"na geçelim.

★ "Allah seni özelleştirmeye karar verilmiş KİT yapsın inşallah!" Bir sanayici için bundan daha korkutucu bir beddua olamaz. (Güngör Mengi / Sabah - 2.6.1994)

Önemli bir saptama:

★ Bugün Türkiye'de en az KİT'ler kadar verimsiz ve zarar eden bir çok özel sektör işletmesi de vardır. Bunların çoğu büyük tekel gücü olan, dış rekabetten belirli ölçüde korunan firmalardır. Biz bunlara başka bir çok özelliklerinden dolayı özel sektör KİT'i demeyi uygun buluyoruz. Özel sektör KİT'lerinin verimsizlikleri ve de zararlarının bedeli bunların sahip oldukları tekel gücü nedeniyle yine Türk halkı tarafından ödenmektedir. Gerçekte bu iki tür KİT arasında ekonomiye zararları bakımından çok önemli bir fark yoktur. (Doç. Dr. Erdal Katırcıoğlu, Başbakan Yardımcısı Danışmanı / Milliyet - 4.7.1993)

Bu kuruluşlar herhalde az önceki bedduadan etkilenmediler. Ama onlar için yapabileceğimiz bir şey yok. Çünkü onlar konumuzun dışındalar ve çoktan "özelleştirilmişler".

Başta KİT'ler olmak üzere kamuya ait birçok varlığın "özelleştirilmesi" ha deyince olur mu?

★ Geleneğinde kamu ağırlığı olan bir toplumda kamu malını özel mülkiyete devretmenin siyasi ve toplumsal dirençle karşılaşması kaçınılmaz. Buna aşmanın yolu özelleştirmenin yine kamu yararına kullanıldığını göstermektir. (Taner Berksoy / Cumhuriyet - 16.9.1992)

Söz veriyoruz, dinazorluk etmeyeceğiz ama, özelleştirmeye ilgili birazcık daha bilgi istesek çok mu büyük suç işleriz? Yani nereden çıktı bu özelleştirme rüzgarı, amacı ne mesela?

★ 1980'lerde esinti olarak başlayan özelleştirme önce rüzgar oldu, şimdi de bir fırtına. Türkiye'de ise kasırgadan söz etmek daha doğru olacak. Yıkan, dağıtan, parçalayan, önüne kattığına acımayan bir kasırga... (Aydın Engin / Cumhuriyet - 18.6.1994)

★ Son yarım yüzyılın deneyimleri, "özel mülkiyet-piyasa" ikilisinin sadece ekonomik kategoriler olmadığına, liberal demokrasinin önkoşullarını oluşturduğuna dair çok güçlü kanıtlar getirdi. Özelleştirme, kamusal alandaki ahlaki çürümenin acilen durdurulması, temiz devletin kurulması için zorunlu hale geldi. (Asaf Savaş Akat / Sabah - 10.7.1994)

★ Eğer bu devlet sana vermeyi adet haline getirirse, günün birinde almaya da kendinde hak görür. Ne demişler? Fille yatağa giren, ezilmeyi göze alır. Artık devlette mama kalmadı, halka inin. (Mehduh Hacıoğlu, İstanbul Sanayi Odası Eski Başkanı / Milliyet - 25.6.1994)

Sayın Hacıoğlu'nun dediği anlamda olmasa da halka iniyoruz. İki vatandaşımızın, iki seçmenin sözleri:

★ Biz bu Kurtuluş Savaşı'nı niye yaptık? Sahilleri Araplar'a, çimento fabrikalarını Fransızlara, Demir Çelik'i de Amerikalılara satmak için mi? (Mehmet Yazıcı, Çelikhane İşçisi / Cumhuriyet - 20.6.1994)

★ Eskiden politikacılar "Biz şu köprüyü yaptık, şu barajı açtık, şu yolu bitirdik" diye övünürlerdi. Şimdikiler herhalde "Biz şu fabrikayı sattık, şu tesisi sattık, o tesisi kapattık" diyecekler. (Ali Akmeşe, Çelikhane işçisi / Cumhuriyet - 20.6.1994)

Anlaşılan vatandaşın kafası da en az bizim kadar karışık. Mecburen devam edeceğiz.

★ Özelleştirme, vergilendirmenin alternatifi olarak ortaya çıktı ve sermayenin, bütün burjuva kesimlerin, çok zevkle ve şevkle sarıldıkları bir yön tem oldu. (Korkut Boratav / Cumhuriyet - 19.6.1994)

Burjuva kesimler özelleştirmeye şevkle sarıldıklarına göre, işçiler de burjuvalaştılar herhalde!

★ Türk Metal İş Genel Başkanı Mustafa Özbek, özelleştirmeye karşı olmadıklarını, ancak öncelikle sendikanın görüşünün alınmasından yana olduklarını söyledi. (Milliyet - 23.6.1992)

Konuya sosyal demokratça bir yaklaşım ister misiniz?

★ Üretim araçlarının mülkiyetinin kimde olduğu değil, üretimin kimler için yapıldığı ve kimler tarafından denetlendiği önemlidir. Özelleştirmenin amaçları verimlilik arayışı, giderlerin azaltılması ve mülkiyetin tabana yayılması olarak özetlenebilir. (Murat Karayalçın, Başbakan Yardımcısı / Cumhuriyet - 17.5.1994)

Özelleştirmenin amacına ilişkin "resmi" görüşü aktaralım size:

★ DYP-SHP Hükümeti'nin protokolünde özelleştirmenin amacı şöyle ifade edilmektedir: "Özelleştirme, halkın öncelikleri öne alınarak ve sağlam kaynaklara ulaşmak amacıyla uygulanacaktır." Bu kaynakların da "iç borçların azaltılmasında ve küçük ve orta boy işletmelere, esnaf ve zanaatkarlara ve çiftçilere ek kredi imkanı sağlamak amacıyla" kullanılacağı ifade edilmektedir. (Doç. Dr. Erdal Katırcıoğlu, Başbakan Yardımcısı Danışmanı / Milliyet - 4.7.1993)

Anlaşılan ekonomik nedenler, amaçlar ön plana çıkıyor özelleştirme olgusunda. Biraz daha ayrıntıya girelim; bakın özelleştirme nelere kadir!

★ Türkiye'nin geleceği için, var olan kaynaklar ekonomiye kazandırılıyor. Özelleştirme, Türkiye'nin geleceğine, kaynak kullanımına, teknolojisine, yatırımlarına, ticaret ve sanayiine rekabetin gücünü kazandıracaktır. Özelleştirme, sanayii ve hizmetlerde devletin ağırlığını azaltarak, daha verimli çalışan, kaliteli mal ve hizmet üreten, üstün teknoloji kullanan, uluslararası düzeyde rekabet edebilecek güçte bir ülke ekonomisi yaratacaktır. Tesis satışlarından elde edilen gelirler ve bu tesislerin özel sektörde yönetilmesi sonucu devletin sağlayacağı tasarruf, üreticiden tüketiciye her bireye sağlık, eğitim ve altyapı hizmeti olarak geri dönecektir. Ülke kalkınmasında sürekliliği sağlayacak, kaynakları rekabetçi bir biçimde kullanacak "özelleştirme programı"nın bir aşaması daha gerçekleşiyor: Süt Endüstrisi Kurumu (SEK) satışa sunuluyor. (SEK'in satışı için gazetelere verilen ilandan / Milliyet - 14.12.1992)

★ Başbakan Tansu Çiller devletin gelirlerini sıralarken, rakamlar doğrulamasına da özelleştirmeyi vergiden önce sayıyor ve "Devlet'in en büyük gelir kaynağı özelleştirmedir" diyor. / Cumhuriyet - 25.11.1993)

★ Öncelikle özelleştirme ekonominin topyekün bir yeniden yapılanma sürecinin önemli bir aracıdır. Kamunun ticaret ve sanayiden çekilmesi, kaynakların verimli alanlara yönlendirilmesi de

esasen bugünkü uluslararası rekabet ortamında Dünya'nın giderek global bir pazar haline geldiği düzende, bir yerde de kaçınılmazdır. Özelleştirme tek başına istenen sonuçların tümünü vermeyebilir. Birtakım yan önlemlerle desteklenmelidir. (Üstün Sanver, Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanı / Milliyet - 20.6.1993)

Özelleştirmenin böyle sihirli bir değnek gibi gösterilmesini doğru bulmayanlar da var.

★ Özelleştirme çabaları kısa dönemde ekonomik istikrar arayışlarına çare olamaz. Yapısal değişim gereklidir. (Prof. Dr. Besim Üstünel / Cumhuriyet - 26.1.1993)

★ Özelleştirme, ekonomide istikrar ve başarı için tek başına fazla yarar sağlamaz. (Emrullah Damar, Sayıştay Uzman Denetçisi / Milliyet - 24.6.1994)

Özelleştirmenin liberal düşüncenin gelişmesi ile de ilişkisi var tabii. Yalnızca ekonomide değil her alanda yeniden organize olan, yaygın deyişle küçülen devlet:

★ Devletin vatandaşa "benim devletim" zevkini vermesi lazım diyen Devlet Bakanı Akın Gönen, yerel yönetimleri güçlendireceklerini, devletin iyice küçültüleceğini belirtti. (Milliyet - 30.12.1991)

★ Bir de devleti küçültmek "kabuk devlet" olmaktan çıkmak diye bir kavram kavgası var. KİT'ler özelleştirilsin, devlet reorganize edilsin, özel sektör her şeye egemen olsun. Serbest piyasa ekonomisi uygulansın! Özlem olarak belki çok güzel ama, gerçekçilikle uzaktan yakından ilgisi yok. Bin yıl aşkın tarihsel birikimimiz hiç mi hiç akla getirilmiyor. Doğrudur, Türkiye'de KİT'lerin büyük çoğunluğu zarar ediyor ve açıkları ancak devlet bütçesinden, yani bizim vergilerimizle karşılanıyor. İyi de partizanlarla, yeteneksizlerle, üç kağıtçılarla şişirilmiş kadrolarıyla ülkede milyonlarca kişiye iyi ya da kötü ekmek kapısı olan bu KİT'ler, kapatılır ya da özel sektöre devredilirse, açıkta kalacak o milyonlar, geride nüfus patlamasından doğan işsizler ordusuna katılınca ne olur acaba? Hiç böylesi olasılıklar gözönünde bulunduruluyor mu?... Ölen ölür kalan sağlar bizimidir dersenez o başka. Bütün bunlar ve benzeri olasılıklar dikkate alınmadan, gerçek yaşamla yüzyüze gelinmeden belirli köşelerde ve kürsülerde ahkam kesmek kolaydır. Yabancı kaynaklı kitaplardan alınmış teorileri Türkiye'de uygulamaya koyuverelim demenin de bir zorluğu yoktur. Bir kör dövüşü ve kafa karmaşasıdır sürüp gidiyor. (İlhami Soysal / Milliyet - 2.9.1992)

★ Devletin küçültülmesini söyleyenlerin amacı sosyal devletin tahrip edilmesidir. Acaba devletin kü-

çültülmesi Türkiye için geçerli bir tez mi? (Mümtaz Sosyal / Milliyet - 11.7.1994)

Sonuçta devletin küçültülmesi bakan kimlere kalıyor?

★ Steven Spielberg şöyle bir hokus pokus yap-sın şu bizim devleti küçülsün. Devleti bir küçült-bilesek Türkiye'nin pek çok önemli sorununu da çözmüş olacağız, kimilerine göre. (Osman Ulagay / Cumhuriyet - 25.12.1991)

Özelleştirme konusunda insanların üzerinde yoğun bir baskı var. Özelleştirmeden yana olmak veya karşı olmak... Herkes safını seçsin!

★ "KİT'lerin özelleştirilmesinden yana mısın değil misin?" diye sorarlar. "Evet" dersin adın "sa-çı bitmedik yetimin hakkını satan"a çıkar; "Hayır" dersin bu sefer de adını "modası geçmiş devletçilik yanlısı"na çıkarırlar. Dünya'da gri, kurşuni renkler de vardır. Grinin içinde bir miktar "beyaz" bir mik-tar da "siyah" vardır. (Hasan Pulur / Milliyet - 13.9.1991)

Eğer bir köşe yazarı bu baskıyı hissederse, sıradan vatandaş ne yapsın? "Mütereddit" kalmak gali-ba en iyisi, onlar için. Ya da sosyal demokratlar gibi bir orta yol bulmalı.

★ Bayındırlık Bakanı Onur Kumbaracıbaşı, SHP'nin KİT satışına karşı olmadığını, denetimsiz özelleştirmeye karşı olduğunu belirtti. (Cumhuriyet - 22.6.1994)

Ama, mütereddit olmayanlar da var. İşte örneklere:

★ Solculuk devletçilik demek değildir. İşte körü körüne özelleştirme düşmanlığı yapanların anlamadığı nokta bu. Dünya gerçekten değişti ve biz dina-zorluğumuzu inatla sürdürmek istiyoruz. Herhalde, iletişim ağını özelleştiren Almanlar'dan daha akıllı olduğumuzu düşünüyoruz. (Zülfü Livaneli / Sabah - 11.7.1994)

★ Birtakım yan menfaatlerinden dolayı özelleştirmeyi olanca güçleri ile engellemeye, geciktirmeye çalışanlar var. Rahat yılların treni kaçtı. (Tezcan Yaramancı, Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanı / Cumhuriyet - 7.7.1994)

Görülüyor ki saflar belirginleşiyor, kılıçlar çekiliyor. Sırada, Sayın Yaramancı'nın deyimiyle "men-faatçiler'in görüşleri var.

★ Türkiye ekonomisinin temelini oluşturan tersaneler ve demir çelik işletmeleri gibi kurumların "zarar ettikleri gerekçesiyle" kapatılması, "Kuvayı Milliyeciler'in reddettiği mandacılık zihniyeti-

nin" bir ürünüdür. (Deniz Baykal, CHP Genel Başkanı / Cumhuriyet - 12.5.1994)

★ Üç çeyrek yüzyıllık çabalarla, yoksul halkın boğazından kesilerek oluşturulmuş bir ulusal sanayiinin darmadağın edilmesi başka yerlerde kolay rastlanan bir örnek değil. (Mümtaz Soysal, Anayasa Profesörü / Hürriyet - 7.5.1994)

★ "Menfaatçi" yazar, akademisyen Prof. Toktamış Ateş noktayı koyuyor:

★ Aslında tıkağın. Her yıl devletin ödemek zorunda olduğu borç taksitleri ve faizleri, bütçenin neredeyse yarısını götürüyor. Bir yerlerden para bulmak için çırpınıyorlar. Elde - avuçta ne varsa satmaya hazırlar. Büyük laf etmelerine bakmayın, dertleri günü kurtarmak. (Toktamış Ateş / Cumhuriyet - 12.3.1994)

Gerekçeler ne olursa olsun devlet artık siyasi tercihini yapıyor ve özelleştirmeyi benimsiyor:

★ Üçüncü İzmir İktisat Kongresi devletin ekonominin içinde yer almadığı bir Türkiye hedefiyle noktalandı. DPT Müsteşarı İlhan Kesici "2000'li yıllarda KİT mahiyetinde hiçbir kuruluş kalmamalıdır." şeklinde konuştu. (Cumhuriyet - 9.6.1992)

Hükümet özelleştirmeyi istiyor ama, istediği hızla bir türlü ulaşamıyordu.

★ 1992'de 5.5 trilyonluk hedefin şimdiye kadar % 10'u gerçekleştirildi. (Semra Çetin / Özelleştirmede Hedef Sapıyor / Cumhuriyet - 6.5.1992)

★ Ekonomi için büyük kaynak olması beklenen özelleştirmeden 1986 ile 1993 yılları arasında 2 milyar 526 milyon dolar gelir elde edilirken, giderleri ise 2 milyar 432 milyon dolar tuttu. KOİ verilerine göre 8 yıllık özelleştirme gelirleri giderlerini ancak karşıladı. (Milliyet - 16.5.1994)

★ Hükümet 1993 yılı özelleştirme hedefini yakalayabilmek için blok satışları yoğunlaştırdı. Özelleştirme hasılatı 1.5 trilyon. (Cumhuriyet - 10.2.1993)

Özelleştirme yavaş da olsa sürüyordu. Arada ufak tefek sorunlar da çıkmıyor değildi, hani:

Erdemir'in satışı için ilanları başlatan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, bir açıklama yaparak şirketin değerinin 2 milyar doların çok altında olduğunu, ancak borsadaki fiyatlara göre ortaya çıkan 500 milyon dolarlık değer de gerçeği yansıtmadığını belirtti. (Milliyet - 24.6.1994)

★ Erdemir'in fiyatı ile başlayan tartışma Borsa'nın özelleştirme rüzgarını kesti. Borsa endeksi düştü. (Sabah - 28.6.1994)

Bu koşuşturma sırasında bazı kuruluşların talipleri bir hayli fazlaydı. Bu arada yolsuzluk iddiaları eksik olmuyordu. Gazetecilerin ağzı torba değil ki, büzesin.

İşte Et Balık Kurumu:

★ "Bedavaya gitti" diyen Hak İş'ten Et Balık'a ucuz teklif. (Sabah - 14.6.1994)

★ Hak-İş, Devlet Bakanı Necmettin Cevheri'ye ortak girişimin teklifini verdi. Et-Balık'ta pazarlık başlıyor. (Cumhuriyet - 2.7.1994)

★ EBK'unun lojman ve tesisleri için açılan ihaleyi kazananlar, ihalelerin iptal edildiği yolundaki haberlere açıklık getirilmesini istediler, yolsuzluk iddialarını yalanladılar. (Milliyet - 3.7.1994)

★ Satışı iptal edilen Et-Balık Kurumu tesisleri için teminat ve peşinat yatıran alıcılar Özelleştirme İdaresi'ne tazminat davası açacaklar. (Cumhuriyet - 6.7.1994)

★ Et-Balık'a ait kombinaların özelleştirilmesi için açılan ihalede en yüksek bedeli veren, ancak bir türlü satış sözleşmesi imzalanmayan alıcılar sonunda isyan etti. (Milliyet - 8.7.1994)

★ Ataköy'deki Et-Balık Kurumu lojmanlarını 600-750 milyon liraya alan cami imamı, daha şimdiden daireleri emlakçıya vermiş 1 milyar 750 milyon liraya satıyor. (Milliyet - 4.7.1994)

★ EBK'unun Zeytinburnu fabrikası ise 3 milyara, yani yıkıldığı zaman çıkacak hurda demir fiyatına satılıyor. Oysa fabrikadaki soğutuculu 10 kamyonun heber fiyatı 1 milyar liranın üzerinde. (Milliyet - 4.7.1994)

★ Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, devlete 62 milyar liraya mal olan Yozgat-Yerköy Et - Balık tesislerini 2.5 milyar liraya, Yerköy DYP eski ilçe başkanına sattı. Satış daha sonra iptal edildi. (Hürriyet - 19.7.1994)

İşte Sümerbank!

★ Toplu Konut İdaresi ile Emlakbank, Sümerbank arsalarının peşinde... Yüksek Planlama Kurulu'nun "kendi kendini özelleştirecek" kararını verdiği Sümerbank'ın Genel Müdürü Doğan Çelik "Yurdun her yerinde bol bol arsamız var. Şehir ortasındaki arsalarımıza kirayla buğday ektiriyoruz. Bunun yerine bu toprakları konut yapımına açabiliriz." diyor. (Cumhuriyet - 3.2.1993)

★ Sümerbank'ın satışında finişe ramak kaldı. 1.5 yıldır Sümerbank'la yatıp Sümerbank'la kalkıyorum. (Abdürrahim Oylumlu, Kilisli İşadamı, Sümerbank'ın talibi / Sabah - 12.7.1994)

★ Sümer Holding'in geçen yıl 50 milyar liraya satışa çıkardığı İstiklal Caddesi'ndeki Sümerbank mağaza binasını Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bu yıl 40 milyar liraya satmaya hazırlanıyor. (Cumhuriyet - 6.7.1994)

★ Çalışanlarına satıldığı belirtilen mağazaları paralı ortak bulabilen üst düzey yöneticiler aldı. (Cumhuriyet - 13.6.1994)

İşte SEK!

★ Türkiye Süt Endüstrisi Kurumu'na ait 12 fabrika bedava sayılacak fiyatla, hibe edilir gibi satılıyor. 12 fabrika, bir tek fabrikanın arsa fiyatının yarısına satılmış olacak. (Sabah - 28.11.1993)

Ama suimisal emsal olamaz, değil mi? Sayın Yaramancı da aynı kanıda:

★ Yaramancı'nın çok sevdiği şekilde, "suimisal emsal olamaz" deyip sıyrılamazsınız, bu gidişle de özelleştirmeye kamuoyu desteği bulamazsınız. (Zülfikar Doğan / Milliyet - 4.7.1994)

Evde kalan kızlarımız da yok değildi. Gazete kağıdı üreten SEKA tesisine alıcı çıkmadı. Son zamanlarda gazetelerin kupon tüketimi arttığı için isteklisi çıkar diye düşünülmüş olabilir. Ama ülkemizde satılan gazete sayısı artmayıp yalnızca gazetelerin kuponlara ayırdıkları alan arttığı için rantabl bulunmadığından olsa gerek kızımızı gelin edemedik.

★ SEKA'nın 250 milyon dolar bedelle satışa çıkardığı Balıkesir'deki gazete kağıdı fabrikası için teklif veren olmadı. SEKA, Balıkesir Fabrikası'nı özelleştirmek için yeniden ihale açacak. (Cumhuriyet - 27.11.1993)

Reklam, satışı artırmada önemli bir parametre. hele bir de yabancılardan danışmanlık hizmetleri aldık mı?

★ Hazine ve Özelleştirme İdaresi, 3 danışman kuruluşla anlattı. KİT'lerin borç yönetiminde Coopers and Lybrand; işgücü uyumunda Avustralya Çalışma Bakanlığı; strateji belirleme ve kamuoyunu aydınlatmada ise McKenzie firmaları hizmet verecek. (Nursun Erel / Cumhuriyet 15.7.1994)

Tanıtım ve danışmanlık hizmetleri derken özelleştirmeden elde edilen gelirin yarısı uçup gitmiş. Olun ne gam! Kaz gelecek yerden tavuk mu esirger bizim milletimiz. Ama ille de tanıtım:

★ Özelleştirme İdaresi Başkanı Tezcan Yaramancı, THY dahil özelleştirilecek kuruluşları tanıtmak amacıyla "pazarlama seyahatine" çıktı. Yaramancı İngiliz yatırımcılarla görüşecek. (Milliyet - 29.6.1994)

★ Tezcan Yaramancı, rating şirketlerinin etki-sindeki İngiliz yatırımcılara THY, Tüpraş ve Petrol Ofisi'ni pazarlamaya çalıştı. (Milliyet - 2.7.1994)

İngiltere'de müşteri arayan Yaramancı'ya İran'dan haber gelir...

★ Hükümetin öncelikli olarak özelleştirilmesine karar verdiği, alıcı bulamadığı takdirde yıl sonunda kapatmayı planladığı Kırşehir'deki PETLAS'ın 2.1 trilyona İran kökenli Nadir Impex Şirketi'ne satılmasını Özelleştirme İdaresi hükümete önercek. (Sabah - 14.7.1994)

★ Özelleştirme İdaresi Başkanı Tezcan Yaramancı, PETLAS satışı ile ilgili olarak "Sen İranlısın diye kimseyi reddedemeyiz. Diğer teklifler çok düşük kaldı. Nadir Impex ise ihale şartlarına uygun teklif verdi, teklif olumlu biçimde inceleniyor" dedi. (Nursun Erel / Cumhuriyet - 17.6.1994)

İster İngiliz, ister Amerikan, isterse İran sermayesi. Hepsi de "yabancı" değil mi? Ne farkeder ki!

★ Önyargılı "yabancı sermaye düşmanlığı" Türkiye'nin, bugün Avrupa'nın en fakiri olarak ekonomik yarışta en geride kalmasına yol açmış birinci faktör olmuştur. (İshak Alaton, ALARKO Yön. Kur. Bşk. / Cumhuriyet - 6.7.1993)

★ Biz yabancılara yeterli güvence verirken onların önerdiği ekonomiklik yanında bizim ülkemizin sosyal ve politik durumunu da gözardı etmeyeceğiz. (Ersin Faralyalı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı / Cumhuriyet - 7.9.1992)

★ Tüm siyasi gelişmelere karşılık yabancılara KİT'lere ilgisi dinmiyor. 5 yılda telefon şirketleri, Petrol Ofisi, Tüpraş, elektrik şirketleri gibi kuruluşları satarak 10 milyar dolar kazanabiliriz. (Üstün Sanver, KOİ Başkanı / Milliyet - 27.8.1992)

★ Sümerbank Genel Müdürü Doğan Çelik'e göre alıcının yerli ya da yabancı olması önemli değil. Kim peşin para verirse, kim daha fazla verirse ona satış yapılacak. Bas parayı, kap Sümerbank'ı! (Cumhuriyet - 16.2.1993)

Bu tiyatro sürerken birinci perde Anayasa Mahkemesi'nin "Özelleştirme Yetki Yasası'nı iptal etmesiyle son bulur:

★ Çiller Hükümeti, Anayasa Mahkemesi'nin Özelleştirme Yetki Yasası'nın iptaline ilişkin gerekçeli kararını bekliyor. Özelleştirme politikaları bu gerekçelere göre yeniden belirlenecek. (Milliyet - 20.7.1994)

Sayın Çiller bu kararı bekleyedursun, biz Türkiye'de hukuksal zemininin tartışmalı olduğu bizzat

Anayasa Mahkemesi'nce tescil edilen özelleştirmenin nasıl "yürütüldüğüne" gazete sayfalarını sertçe çevirerek bakıyoruz. Özelleştirme stratejilerinin epeyce sık değiştiğini ve bu konuda büyük bir karmaşa yaşandığını görüyoruz. İşte ana başlıklarıyla bazı özelleştirme yaklaşımları ve stratejileri...

★ KİT'lerin özelleştirilmesini hükümet olarak biz de istiyoruz. Ancak bekara karı boşamak kolaydır. Milletin malını yok pahasına satamazsınız. (Cavit Çağlar, Devlet Bakanı / Hürriyet - 23.10.1992)

★ Sürekli zararda olan KİT'leri satarak değil, işletmesinin kiralanması yöntemiyle özelleştireceğiz. Mal benim, daha iyi işletmek için uygun teklif verene, hesabını kitabını yapana vereceğim. (Ersin Faralyalı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı / Cumhuriyet - 7.9.1992)

★ Almanya'da yerleşik Türk asıllı tekstilcilere hitaben: "Sümerbank gibi bir devi masaya yatırıyoruz. Siz Avrupa formasyonuna sahip tekstil işadamları olarak bu işin üstesinden gelebilirsiniz, Alman ortaklarla konsorsiyum da kurabilirsiniz. Gerekirse bir bütün olarak değil, birim birim parçalanarak özelleştirilebilir." (Tansu Çiller, Devlet Bakanı / Cumhuriyet 8.9.1992)

★ KİT'lerin özleştirilmesi, yeniden yapılanması ve özleştirilmesine ilişkin yasa tasarısına (TÖYÖK) göre KİT'ler dev birer holding olacak. Ankara Ticaret Sicili'ne "tacir" sıfatıyla kaydedilecek TÖYÖK, sonuçta Başbakanlığa bağlı dev bir holding, özel hukuk hükümlerine bağlı kamu tüzel kişisi olacak. TÖYÖK, bakanlıklara bağlı KİT'lerin tümünü, bakanlıkların elinden alarak, tıpkı bir özel sektör patronu gibi çalışabilen bir kuruluş yapıyor. (Şükran Ketenci / Cumhuriyet - 10.9.1992)

★ Özelleştirme kapsamındaki kuruluşların pazarlıkla satışı çok zaman aldığı için, şirketin varlıklarının belirli bir oranını yansıtacak minimum bir teklif rakamı verilecek. Teklif zarfları açılınca belirlenen fiyata en uygun olanı alınacak. Ödemeler için 2 yıldan fazla vade verilmeyecek. (Üstün Sanver, Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanı / Cumhuriyet - 12.9.1992)

★ KOİ Başkanı Üstün Sanver, bankacılık sektörünün öncelikle özleştirileceğini, devlete Eximbank'ın, Kalkınma Bankası'nın ve Ziraat Bankası'nın yeteceğini söyledi. (Cumhuriyet - 20.10.1992)

★ Telefonu PTT'den ayıracak yasa taslağı hazırlayan Topçu, "Satmıyor, ortaklığa açıyoruz." dedi. (Yaşar Topçu, Ulaştırma Bakanı / Cumhuriyet 26.1.1993)

★ Hazırlanan plan çerçevesinde Sümerbank tesisleri ihale ile satışa çıkarılacak. (Doğan Çelik, Sümerbank Genel Müdürü / Cumhuriyet - 9.2.1993)

★ Genel Müdür Mehmet Yılmaz gazete ilanı ile satışa karşı: Orman Ürünleri Sanayii (ORÜS) 1978 Mercedes mi? (Cumhuriyet - 19.2.1993)

★ Özelleştirmede yeniden başa dönüldü. KOİ, Netaş'ın özleştirilmesinde tahsisli satış sistemini uyguluyor. Bu şekilde Northern Telcom, halka sunulan fiyattan Netaş'ın sahibi oluverdi. (Cumhuriyet - 25.2.1993)

★ TBMM KİT Komisyonu Başkanı DYP'li Hamdi Üçpınarlar, özleştirmenin bugünden yarına yapılamayacağını ve Kamu Ortaklığı İdaresi'nin amaca uygun faaliyet göstermediğini savundu. (Cumhuriyet - 15.6.1994)

★ EBK'unun varlıklarının satışı, pazarlık yöntemiyle ve görüşmeler yapılarak gerçekleştirilecek. EBK'unun isim hakkı ise ayrıca satılacak. (Cumhuriyet - 27.11.1993)

★ Öz-Gıda İş'ten KOİ'ye Suçlama : "Kamu Ortaklığı İdaresi kapalı kapılar ardında KİT'leri özleştiriyor. Et Balık Kurumu ihalesine girmemiz engellendi." (Cumhuriyet - 10.6.1994)

★ Özleştirilmesine karar verilen TEK pasta gibi dilimleniyor. (Milliyet - 24.6.1994)

★ Burdur SEK, Mis Süt'e satıldı. (Sabah - 11.7.1994)

★ Tekel Genel Müdürü Mehmet Akbay özel şirketlerle rekabet için sigara dağıtımını özleştirme planladıklarını söyledi. (Cumhuriyet - 20.7.1994)

★ Ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı Aykon Doğan, "Özleştirme kararı alınan KİT'lerin kendi kendilerine özleştirilmeye gitmeleri, kendi kendine enjeksiyon yapmaya benzer" dedi. (Milliyet - 25.7.1994)

★ Kurulan Yüksek Kurul'un KİT satışlarına hız vermesi bekleniyor. Özleştirilmenin A takımı belli oldu. (Cumhuriyet - 21.7.1994)

A takımları hep var oldu. Yeni kurullar oluşturuldu, vs. Ama, onlara kuşkuyla yaklaşan kişiler de vardı:

★ Sürdürdükleri savaşlarında, her olandan yararlanarak kendi leyhlerine kamuoyu oluşturmak için bütün araç ve yöntemleri kullanmanın yanı sıra, buldukları yöntemlerden biri de, kendi elleriyle yetiştirip, besledikleri sadık "kahya" ya da "damızlık"larını gözden çıkartıp, özleştirme işini yapacak

kamu örgütlerinin tepe noktalarına yerleştirmektir. Bu kahyalar, efendilerinin kapısında anlı şanlı ve bol aylıklı işlerini bırakıp, etekleri zil çalarak düşük ücretle KİT'lerin "cenazelerini kaldırma memurluğu"na aşkla-şevkle soyunuyorlar. (Prof. Aydın Aybay / Cumhuriyet - 5.5.1994)

Özelleştirmeciler ısrarla uyarıldılar, "menfaatçi" olmaları muhtemel kişiler tarafından:

★ ORÜS'ün isim hakkı da satışa sunuluyor. Neden? Açık değil mi, ORÜS'ün kamuoyunda son derece olumlu bir imajı var, çünkü. Bu imaj, ORÜS'ün hantal ve karsız yapısından, kalitesiz ve standart dışı ürünler üretmesinden kaynaklanmıyor kuşkusuz! ORÜS, özelleştiricilerinin de görmezlikten gelemecekleri denli saygın bir kurum ki isminin bile para edebileceği düşünülebilir. Doç. Dr. Yücel Çağlar / Cumhuriyet - 16.6.1994)

★ Milli Park'ların özelleştirilmesine büyük tepki geldi: Uygulama Anayasa'ya aykırıdır. (Ortadoğu - 10.7.1994)

★ Telekomünikasyon Türkiye'de stratejik bir sektördür. PTT özelleştirilebilir, ancak altın hisse uygulaması zorunludur. (Süleyman Yaşar, Eski KOİ Çalıışanı / Cumhuriyet - 8.1.1993)

Al takke ver külah, bu iş böyle gidecek. Herkes emin. Sayın Tezcan Yaramancı da kendisinden çok emin. Yüksek Mahkeme başvurusu değerlendirirken, o çok rahat.

★ Yetki yasası iptal edilse de özelleştirmenin devam edeceğini söyleyen Yaramancı, "Özelleştirme treni kalktı, yoluna devam edecektir" dedi. (Milliyet - 29.6.1994)

★ KİT'lere İngiltere'de müşteri arayan Yaramancı "Özelleştirmeden dönüş yok." dedi. (Cumhuriyet - 29.6.1994)

Ve o gün geldi. Oyunumuzda birinci perde noktalandı.

★ Özelleştirme kararları iptal; Yaramancı şaşkın. (Milliyet - 21.7.1994)

★ Anayasa Mahkemesi, Yetki Yasası'na dayanarak çıkarılan 5 KHK'yi iptal etti: Özelleştirmeye büyük darbe. (Cumhuriyet - 22.7.1994)

★ Anayasa Mahkemesi'nin özelleştirmeye ilişkin yetki yasasına dayanılarak çıkartılan 5 KHK'yi iptal etmesiyle PETLAS, SEK EBK ve Sümerbank'ı satış işlemleri durduruldu. Özelleştirilecek kurum kalmadı. (Cumhuriyet - 23.7.1994)

★ Yetki Yasası'nın iptali nedeniyle satış işlemlerinin dayanağı olan idari kararlar, yargıdan döne-

cek. Özelleştirme çıkmaza girdi. Kararnameler de iptal yolunda. Hükümet yargıya direniyor. (Cumhuriyet - 9.7.1994)

★ Anayasa Mahkemesi'nin Özelleştirme Yetki Yasası'nı iptaliyle, 2 yıl içinde yapılması planlanan özelleştirmeler tehlikeye girdi. İptalin maliyeti 618 trilyon lira! (Sabah - 9.7.1994)

★ Özelleştirme İdaresi'nde sessiz bekleyiş. Yasal statüsü kalmayan kurumda kimse kalem dahi oynatmıyor. (Cumhuriyet - 23.7.1994)

Oyunumuzda ikinci perde başlıyor. Bu bölümün adı "The Day After". Sahnede kara cübbeli, ciddi yüzler. Fon müziği yok! İşte başrol oyuncumuz spot altında!

★ Özelleştirme konusundaki yetki yasasını çıkartmak için neden bu kadar acele ettiler? Birinci amaç, "Batıyoruz" paniğinden yararlanıp her türlü satışa kapı açan ve başka koşullarda çıkarılamayacak olan bir yasayı apar topar çıkarmaktı. İkinci amaç Uluslararası Para Fonu'na ve Dünya Bankası'na "Merak etmeyin" mesajını vermektir. Üçüncü amaç, devletin yapısında "Özelleştirme İdaresi Başkanlığı" adıyla yeni bir prenslik kurmaktır. Yetki Tasarısının son metni Dünya Anayasa Mahkemesi'nden görüş alınarak hazırlanmış ve içinde Anayasa'ya hiç aykırılık yokmuş. (Mümtaz Sosyal, Anayasa Profesörü, İptalci Milletvekili / Hürriyet - 7.5.1994)

Başrol oyuncusunu ve onun gibi düşünenleri kınananlar:

★ Ben Sayın Mümtaz Soysal'ın başvurusunun ve Anayasa Mahkemesi'nin özelleştirme konusundaki KHK'leri iptalinin sırf hukuki nedenlere dayanmadığını, bunda doktriner saiklerin de rol oynadığını düşünüyorum. (Muharrem Karslı / Milliyet - 25.7.1994)

★ Dava açarak özelleştirmenin önünü tıkamak, affedilmez bir davranıştır. (Dr. Yıldırım Aktuna, Hükümet Sözcüsü / Milliyet 24.7.1994)

Öğretmeninden öğrendikleriyle yine öğretmeni savunan demokrat bir öğrenci; bu başvuruyu içine sindiriyor:

★ Bir Anayasa profesörü bu konuyu Anayasa'ya aykırı görüyorsa, onu ikna etmek için çaba gösterme hakkını kendimde görmem. (Murat Karayalçın, Başbakan Yardımcısı / Cumhuriyet - 17.5.1994)

Seyirciler sahnedekilere çok kızarlar. Kendi aralarında bir "tekdir korosu" oluştururlar. Sırayla hepsi sahnede "takdir" bekleyen oyunculara yüksek sesle tekdirlerini bildirirler:

★ "Kanun Hükümünde Kararname" kavramı çağdaş devletin etkinlik ihtiyacından doğmaktadır ve yürütmenin yasamanın yetkisine tecavüzü olarak yorumlanamaz. Yetki'nin kaynağı da son mercii de yine Parlamento'dur. (Taha Akyol / Milliyet - 22.5.1994)

★ Sayın Yekta Güngör Özden, bir süredir, aslında özelleştirmeye karşı olmadıklarını söylüyordu. Ama dünkü Lions Kulübü toplantısında daha açık konuştu: "70 yılda kazandığımızı kimseye yedirtmem". Görülüyor ki Sayın Özden özelleştirmeyi "babalarımızdan kalan mirasın peşkeş çekilmesi" olarak algılıyor. (Muharrem Karşlı / Milliyet 25.7.1994)

★ Anayasa Mahkemesi bugüne kadar özelleştirme konusunda önüne gelen her düzenlemeyi iptal etti. Hem de "yürütmeyi durdurarak!" 21 Nisan tarihli konuşmasında Sayın Özden diyorki: "Atatürk bu ülkeyi satarak, savarak değil, yaparak kurdu!" Atatürk iktisatçı değildi ve o günkü dünyada zaten böyle bir konu yoktu. Bugün ise özelleştirme Türkiye'nin düzluğe çıkması, çağı yakalaması için bir zorunluluktur. (Taha Akyol / Milliyet - 23.7.1994)

★ Devletçiliğin sadece ekonomi ile sınırlı kalmadığını ve kalamayacağını, siyasi ve ekonomik devletçiliğin daima bir bütün teşkil ettiğini ve yasal sistemin tümüne damgasını vurduğunu uzun süredir anlatmaya çalışıyoruz. Türkiye'nin bugünkü hukuk sistemi, liberal ekonomi ve liberal demokrasi ile ne ölçüde bağdaşiyor? (Asaf Savaş Akat / Sabah - 17.7.1994)

★ Anayasa Mahkemesi iptal kararını alırken ne ekonomiyi ne de siyaseti dikkate almıştır. Zaten bu boyutlar Anayasa Mahkemesi'nin karar alanında değildir. (Güneri Civaoglu / Sabah - 11.7.1994)

★ Anayasa Mahkemesi Özelleştirme Yetki Yasası'nı iptal etti ama, kavga sürüyor. Şimdi sırada 5 KHK var. Yetki yasasını iptal ettiren Mümtaz Soysal KHK'ler için de ayrı ayrı iptal davası açacağını söyledi. Oysa bu kararnamelerden biri işçiyi gerçek anlamda sosyal güvenlik şemsiyesine sokan hükümleri içeriyor. İşçiyi iyilik böyle mi olur? (Sabah - 10.7.1994)

★ Önce kamu maliyesini sonra da tüm ekonomiyi iflas ettiren KİT'lerin özelleştirilmesine karşı, artık Moskova'da ve Pekin'de bile rastlanmayan görüşlerle engellemeler getirilmemeli. Bundan sonra sürekli engelli koşmayı istemiyoruz artık. (Mehmet Barlas / Sabah - 11.7.1994)

★ Başta Anayasa olmak üzere, özelleştirmeyi frenleyen, her alanda kamuyu koruyup kollayan hu-

kuk sisteminin liberalleştirilmesi lazımdır. (Taha Akyol / Milliyet - 10.7.1994)

★ Anayasa Mahkemesi'nin özelleştirmeye ilgili verdiği iptal kararı, bu mahkemenin varlığını ve fonksiyonlarını tartışılır hale getirdi. Yüksek yargı açıkçası serbest ekonomiye inanmıyor. Özel mülkiyete "hırsırlık" gözüyle bakıyor ve bazı hakimlerimiz, kendilerini "kamu bekçiliği" ile görevli sayıyor. (Yalçın Özer / Anayasa Mahkemesi Kaldırılmalıdır / Türkiye - 10.7.1994)

★ Anayasa Mahkemesi'nin yetki yasasıyla ilgili yürütmeyi durdurma kararına ilişkin tartışma büyürken Devlet Bakanı Bekir Sami Daçe'nin "Gerekirse mahkemenin yetkileri Anayasa değişikliği ile yeniden belirlenir." Sözleri tepki doğurdu. Anayasa Mahkemesi çevreleri ise bu sözleri "Hükümet mahkemeyi tehdit ediyor." şeklinde değerlendirdi. (Milliyet - 13.6.1994)

Şimdi de hukukçuların savunmalarını dinliyoruz:

★ Neler neler söylenmiyor ki: "Anayasa Mahkemesi, Meclis'in Üstüne çıkmaya başladı." diyen de var, "Yetkilerini kısarız." diye tehdit savuran da. Bilen bilmeyen konuşuyor. Tabii bütün organlar gibi Anayasa Mahkemesi de insanlardan oluşur. Ama, o insanlar, Anayasa'nın iradesini dile getirmeleri, Anayasa adına karar almaları beklenen insanlardır. (Mümtaz Soysal, Anayasa Profesörü / Hürriyet - 13.7.1994)

★ Öyle bir hava yaratıldı ki, yüksek mahkemenin yalnızca yasaların Anayasa'ya uygunluğunu denetlediği unutuldu, neredeyse "ideolojik tutumlar" söz konusuymuş gibi eleştiriler yöneltildi. İki de bir mahkeme kapılarına gidileceğine, bir uzlaşma yolu bulunup anlaşılrsa, çoğunlukla onaylanacak bir yöntemle özelleştirilmeye gidilse, kamuoyunun desteği de sağlansa, hemfikir olunabilecek bir yöntem bulunsa daha iyi olmaz mı? (Zülfikar Doğan / Milliyet - 18.7.1994)

★ Hiçbirimiz Anayasa'da açıklık bulunmamasına karşı, özelleştirmenin yapılmasına karşı değiliz. Mahkeme, özelleştirmenin Anayasal gereklere, ölçülere, öngörülere uygun olarak yapılmasını istiyor. (Yekta Güngör Özden, Anayasa Mahkemesi Başkanı / Milliyet - 10.7.1994)

"Prensipite özelleştirmeye karşı olmamak" bir kapı aralıyor diyalog yönünde. Görüşmeler başlıyor, yasa tasarıları hazırlanıyor, sürprizler oluyor: Sayın Soysal "Özelleştirmeden Sorumlu Devlet Bakanı" değilse de -belki dikkati dışarıya çevrilsin diye- "Dışişleri Bakanlığı"na atanıyor.

★ Biz Sayın Soysal'ın isteklerini yerine getirdik. Herhalde bir Anayasa uzmanının hazırladığı bir yasa Anayasa Mahkemesi'nden geri dönmeyecektir. (Tezcan Yaramancı, Özelleştirme İdaresi Başkanı / Cumhuriyet - 28.7.1994)

★ Yeni özelleştirme yasa tasarısında, özelleştirme kapsamına KİT'lerle birlikte tüm kamu varlıkları alınıyor. Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açan Prof. Soysal ile müzakere yapıldı. Prof. Soysal'ın müzakere davası açması beklenmiyor. Soysal Özelleştirmeye İcazet Verdi! (Milliyet - 28.7.1994)

★ Çiller Hükümeti, Anayasa Mahkemesi'nin Özelleştirme Yetki Yasası'nın iptalinin gerekçeli kararına göre özelleştirme politikalarını yeniden belirleyecek. (Milliyet - 20.7.1994)

★ Hükümet iptal edilen KHK'leri TBMM'den yasa olarak geçirme yolunda ilk adımı attı. (Cumhuriyet - 27.7.1994)

Sağlık sektörü baştan beri süregelen özelleştirme tartışmalarından nasıl etkilendi? Görelim bakalım:

★ Biz liberal felsefeye inanmışız. Muayenehaneleri asla kapatmayı düşünmüyoruz. Muayenehanelerden genel sağlık sigortasına geçişte geniş ölçüde yararlanacağız. Hastaneler de liberalleşiyor. (Mustafa Balçılar, ANAP Eskişehir Milletvekili, TBMM Sağlık Komisyonu Başkanı / Yeni Gündem - 9.11.1986)

★ Müsteşar Yardımcısı Dr. Serdar Savaş'ın komutasındaki 70 kişilik yerli ve yabancı uzman kadro, sağlık sistemini hukuksal ve finansal açıdan masaya yatırarak formüller geliştiriyor. (Serpil Yılmaz / Milliyet - 19.2.1993)

★ Yeni Sağlık Sistemi'nin özü Bölge Sağlık İdaresi. Sağlık özelleştirilmesine SSK ve BAĞ-KUR da dahil. (Atilla Özsever / Sabah - 22.2.1993)

★ Sağlık Bakanlığı geniş bir özerkleşme ve özelleştirme planı hazırladı. Devlet hastaneleri 25 yıllığına kiralanacak. Vakıflar ve dernekler anonim şirketler kurarak bu hastaneleri kiralayacaklar. Başhekim'in yerini alacak olan "genel direktör" doktorluk yapmayacak, sağlık ekonomisi uzmanı olacak. Hastanelere devlet kaynak aktarmayacak. (Milliyet - Mart 1993)

★ Bakanlığın hazırladığı "Sağlık Hizmetleri Yasa Tasarısı" hastanelerin özerk bir yapıya kavuşturulmasını öngörüyor. Buna göre kâr edemeyen hastaneler iflas edecek. Yeni sistemde hastanenin zararlarından, çalışanlar doğrudan etkilenecek. (Cumhuriyet - 7.4.1992)

★ Özelleştirme yaşama geçirildi. Sağlık Bakan-

lığı büyük halk kesimlerinin zararına olacak özelleştirmeyi "reform" adı altında sunuyor. Maliyet artışları, kâr amacından dolayı şirketlere değil, halka yansıtılıyor. (2000'e Doğru - 22.11.1992)

★ Bence Sağlık Bakanlığı tedavi edici hizmetlerden elini ayağını çekmelidir. Asli görevi koruyucu sağlık hizmeti olmalı. Tedavi hizmeti ise bir alışveriş işidir. (Dr. Yıldırım Aktuna, Sağlık Bakanı / 2000'e Doğru - 5.7.1992)

★ 1993 yılından itibaren tedavi hizmetlerini özel sektöre devretmeyi düşünüyoruz. (Dr. Yıldırım Aktuna, Sağlık Bakanı / Cumhuriyet - 19.11.1992)

★ Hastanelerin özerkleşmesi projesini rafa kaldıran Sağlık Bakanı Kazım Dinç, ekonomik paket açıklandıktan sonra hastanelerin işletme hakkının özel sektöre satılması için yasal değişiklik çalışmalarını başlattı. Bakanlığın bu yolla tedavi hizmetleri yükünden kurtulmayı ve sağlık eğitimine ağırlık vermeyi hedeflediği bildiriliyor. (Milliyet - 10.4.1994)

Yine yap-boz tahtası... Alınan her karar sonuçta hastaneleri ve vatandaşı etkiliyor:

★ Sağlık Bakanlığı'nın fakir vatandaşların sağlık kurumlarında bedava tedavilerini öngören genelgesinden sonra hastaneler dolup taşmaya başladı. Hastane yetkilileri, fakir-zengin ayırımı yapma imkanlarının bulunmadığını, bu nedenle yoksul vatandaşların yanı sıra varlıklı olanların da bedava tedaviden yararlandığını söylediler. (Milliyet - 31.1.1992)

★ Ekonomik yünden sıkıntıya giren hastaneler, hastalara yemek vermekte zorlanıyorlar. Dr. Muhittin Ülker Acil Yardım ve Travmatoloji Hastanesi'nin 2 milyarı aşan borçları yüzünden icraya verildiği öğrenildi. (Milliyet - 8.9.1992)

★ Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük sağlık kuruluşu olan Diyarbakır Devlet Hastanesi'ne başvuranların % 90'ı fakir kağıdı ile geldiği ve bedava bakıldığı için resmi ve özel kuruluşlara borç 1 milyarı aştı. Başhekim, "Böyle giderse hastane kapanır" dedi. (Milliyet 17.12.1991)

Okuyacağınız bu iki küpür sağlıkta özelleşme taleplerinin boyutunu ortaya koyuyor, aynı zamanda bu alana yönelecek "müteşebbislerin" iştahını kabartıyor.

★ Özel hastanelerin her geçen gün çoğaldığı ülkemizde, devlet hastanelerine yapılan başvuru sayısında giderek azalma gözleniyor. Devlet Hastaneleri % 50 kapasiteyle çalışıyor. (Milliyet - 30.6.1991)

★ Türkiye'de faaliyet gösteren sigorta şirket-

lerin prim hasılatındaki artışta ön sıraları hastalık, hayat, yangın, kaza sigortaları alırken prim artışında ilk sırayı % 148.9 artışla hastalık sigortası aldı. Sigorta şirketlerinin 6 aylık prim gelirleri 7.5 trilyonu buldu. Hastalık Sağlık Prim Yaptı. (Cumhuriyet - 26.10.1993)

Şimdi de özelleştirme yönünde atılmış bazı adımlar:

★ Hazırladığı raporda piyasanın olumsuzluklarını kabul etmek durumunda kalan Dünya Bankası, Türkiye'de özelleştirmeye yönelik bir Sağlık Reformu'nun gerçekleştirilmesi için 150 milyon dolarlık bir yardım paketi hazırladı. (Aydınlık - 30.7.1993)

★ Bugün Anadolu'da herhangi bir özel iş yerine girdiğinizde ilk göreceğiniz şey "Müşteri Velinimetimizdir" tabelasıdır. Bu rekabeti simgeler. Elbette Sağlık Bakanlığı hastaneleri birer ticarethane değildir. Ama devamlı zarar eden müesseseler olmaktan da çıkartılmalıdır. Günümüzde verimlilik esastır ve her gelen vatandaş bir müşteridir. (Doç. Dr. Bektaş Yıldırım, Süleymaniye Kadın ve Doğum Hastalıkları Hastanesi Başhekimi / Nokta - 31.10.1993)

★ Meclis'in, milletvekilleriyle yakınlarının tedavisi için özel hastanelerle imzaladığı sözleşme, bir vurgunu da beraberinde getirdi. Yurt çapındaki 22 özel hastaneyle imzalanan, "eski ve yeni milletvekilleriyle yakınlarının tedavileri" ile ilgili sözleşmeye konulan akıl almaz maddeyle bu hastanelere fazladan 15 milyar lira hediye edildi. (Hürriyet - 4.8.1993)

★ Sağlık Bakanı Rifat Serdaroğlu, memurların da özel hastanelere gidebileceğini açıkladı. Bakan, Maliye Bakanlığı'nın memurların tedavisi için hastanelere ödediği fiyatla gerçek maliyet arasında büyük fark olduğunu belirterek, özel hastaneler ile devlet hastanelerinin tedavi giderlerini yakın hale getireceklerini açıkladı. (Cumhuriyet - 8.8.1993)

★ Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerde, mesai saatleri dışında özel hasta kabul edilebilecek, ameliyat yapılabilecek, tetkik yaptırılabilir. Buradan elde edilecek gelirin % 40'ı doktora, % 20'si diğer personele, % 40'ı da hastane döner sermayesine kalacak. (Milliyet - 11.9.1993)

★ Emekli Sandığı'nın 3500 kişilik Genel Müdürlük personelinin bir özel "Sağlık Yardım Sandığı" bulunuyor. Finansmanı personelin maaşlarından kesilen % 2'lik miktar. Personel kendi sandıkları aracılığıyla, sözleşme yapılmış özel doktora gidip daha kısa sürede ve daha özenli bir sağlık kontrolünden geçebiliyor. (Sabah - 22.2.1993)

Özel sağlık sektörü bu arada ne yapıyor dersiniz?

★ Sevgi Hastanesi, Büyük Ankara Otel'i satın almak için ihaleye girdi. Otel satın alınırsa, hastane-otel olarak kullanılacak. Mayo Clinic, Houston Methodist gibi hastanelerinin de uyguladığı hastanelere tünelle bağlı otel uygulaması Sevgi Hastanesi'nin karşısına zorlayıcı bir şekilde çıktı. (İskender Öksüz, Sevgi Hastanesi Yönetim Kurulu Üyesi / Hürriyet - 25.10.1993)

★ Küçük bir muayenehaneden hastaneler zincirine doğru ilerleyen Dr. Azmi Ofluoğlu, "Benim tek alışkanlığım hastane açmak. Ömrümün sonuna kadar da hastane açmaya devam edeceğim. Ben hastaneleri tıpkı bir şarkıcıya benzetirim. Her ikisinin de repertuarını yenilemesi gerekir. Yenilemediği müddetçe ölmeye mahkumdurlar." diyor. (Dr. Azmi Ofluoğlu, Vatan Hastaneleri Sahibi / Hürriyet - 3.12.1991)

★ Arkamıza devleti alıp yatarsak rekabet olur mu? Hastanelerin gelişmesi için birbirlerine rakip hale getirmelisiniz. Dolayısıyla hasta için seçim şansı oluyor, hastalara da özerklik getirmiş oluyoruz. (Dr. Mürşit Koryak, Haydarpaşa Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Merkezi Başhekimi / Parasız Tedavi Olmaz / 2000'e Doğru - 22.11.1992)

Yine bazı suimisaller:

★ Özel hastane kurmak için kurduğu şirketine 100 milyar lira teşvik alan demir tüccarı için Yıldırım Aktuna, "Türkiye'de bizim oluşturduğumuz sağlık politikasına uygun olarak teşvik vermek isteyen hazine mutlaka bizden görüş sormalıdır." dedi. 100 milyarlık teşvik alan şirketini gazete ilanı ile 3.5-4 milyar liraya satmak isteyen Akif Kerimoğlu şunları söyledi: "Yaptığım işte ne tuhaflık olacak? Ben şirketimi satıyorum. Şirketimin 100 milyarlık teşvik imkanı var. Onu da şirketle satıyorum tabii... Eee, bu işin harcaması, koşturması var, onu da istiyorum tabii..." (Hürriyet - Kasım 1992)

★ Çorlu'daki patlama üzerine Çorlu Devlet Hastanesi'ne kaldırılan yaralılarından bazılarının, karışadan yararlanan simsar taksi şoförleri ve hastanenin ambulansları tarafından özel bir hastaneye kaçırıldığı ileri sürüldü. Belediye hoparlöründen yapılan çağrıya uymayan biri narkozitör, 2 doktorun da özel hastanede hizmet vermesi tepkiye yol açtı. (Hürriyet - 10.8.1992)

Aynı tablo! Menfaatçilerin yine çeneleri düşmüş:

★ Özel sektör eğer kamu sektörünü tamamlayıcı bir işlev göreceksse onunla eşit koşullarda mücadele etmeli. Sübvansiyonlarla tüm ipler özel sektörün eline geçtiğinde rekabet değil tekelleşme olacaktır. Ulusal sağlık sistemlerinde yapılacak re-

formların önünde ilaç tekelleri ve menfaat grupları engel teşkil edebileceklerdir. (Alexander Preker, Dünya Bankası Uzmanı, Dünya Bankası 1993 Kalkınma Raporu'ndan / Aydınlik - 28.7.1993)

★ Kamu sağlık hizmetleri makro ekonomik dengeler içinde, yani kamu yatırım ve finansman programında yer alırlar. Özelleştirildiklerinde sağlık kuruluşları mikro ekonominin konusuna girecek, dolayısıyla birer işletme olarak piyasa ekonomisinin şartlarına tabi olacaklardır. (Cemal Uysal, SSK Genel Müdür Yardımcısı / Milliyet - 18.2.1993)

★ Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın eğitim ve sağlığın özelleştirilmesi yönündeki önerisine şiddetle karşı çıkan Prof. Korkut Boratav "Türkiye'nin yeni bir krize girmesi istenmiyorsa, bu alanlarda özelleştirmeden söz edilmemeli." dedi. (Cumhuriyet - 8.6.1992)

Bunlar yaşanırken, halkın kafasında ciddi soru işaretleri oluşmaya başladı. Ne yapılmak, ne adına ve ne amaçla yapılmak isteniyordu? Çalışanlar kaygılı, çalışanlar güvensiz... Ülkede bir Karabük Sendromu yaşandı. Karabükspor yediği son dakika golüyle birinci futbol liginden düştü. Acımız büyük! Ama görülüyor ki Karabüklü'ler bariz ofsayt golleri yiyorlar:

★ Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün Ankara'dan Karabük'e faksla bir emir gönderecek KDÇİ'lerinin 1994 yılında 5 trilyon liralık zarar göstermesini istediği belirlendi. Gösterilen zararın daha sonra Karabük'ün kapatılması için gerekçe olarak kullanıldığı ortaya çıktı. (Milliyet - 11.5.1994)

★ "Oysa yalan! Kağıt Üstünde zarar ettirilerek kapatılmak istenen Karabük DÇİ "1994 yılında zarar değil kâr ediyor! Beş trilyon lira zarar ettiği bildirilen KDÇİ'nin ilk üç ayda zararı yok!" (Yalçın Doğan / Milliyet - 11.5.1994)

★ TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası tarafından hazırlanan raporda, Karabük DÇİ'lerinin ba-

zı önlemlerle kâra geçebilecek bir işletme olduğu vurgulandı. (Cumhuriyet - 27.5.1994)

★ Özçelik-İş'in hazırladığı raporda, Karabük DÇİ'lerinin "zararına satış yaptırılarak" bugünlere getirildiği ve kapatılmasına gerek olmadığı vurgulandı. (Cumhuriyet - 20.5.1994)

★ Rutin bakım için gerekli 80 milyar liralık akreditif izni Enerji Bakanı tarafından imzalanmayınca, KDÇİ fırınları ölüme terkedildi. Zeynep, Fatma ve Ülkü tasarruf tedbirleri kurbanı. (Milliyet - 27.7.1994)

Yalnız Karabük'ü değil, ne kadar fazla sosyal önlem alınırsa alınsın, özelleştirme kasırgası çok can yakacak!

★ Özelleştirme kapsamındaki Sümer Holding A.Ş.'nin eli kolu bağlandı. Kuruluşun tüm satış gelirlerine, ödenmeyen vergi, SSK borçları ile çıkan işçilerin kıdem tazminatları nedeniyle arka arkaya icra geliyor. (Sabah - 17.7.1994)

★ Özelleştirilecek KİT'lerdeki zorunlu emeklilik uygulaması SSK'ya 7.7 trilyon ek yük getirecek. (Cumhuriyet - 16.8.1993)

★ KİT'lerin özelleştirilmesi sonucunda çalışanlar topun ağzında. T'nin faturası 130 bin PTT çalışanına çıkartılacak. (Cumhuriyet - 19.2.1993)

★ Özelleştirme çalışanı vuruyor! (Ağaç-İş tarafından milletvekillerine yazılan mektuptan / Cumhuriyet - 21.9.1992)

Evet özelleştirme rüzgarları devam ediyor. Bu rüzgar, rüzgar değil kasırga, mübarek. Amerikalılar kasırgalara birer isim koyuyorlar. Anımsadığımız kadarıyla kadın isimleri kullanılıyor, bu iş için. Biz de böyle bir uygulamaya geçsek diyorum. İlk olarak da şu özelleştirme kasırgasından başlasak. Ama biz bir türlü bu kasırgaya uygun bir kadın ismi bulamıyoruz. Ya siz?